

УДК 325.14:352

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.3.74>

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЩОДО ГРОМАДЯН УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ

Черній Ю.Л.

*аспірант кафедри європейського права**Львівського національного університету**імені Івана Франка*

ORCID: 0009-0005-1328-7586

Черній Ю.Л. Міграційна політика країн Європейського Союзу щодо громадян України в умовах війни в Україні: особливості тимчасового захисту.

У статті здійснено аналіз проблем тимчасового захисту громадян України в країнах Європейського Союзу, окреслено їхню міграційну політику. Зазначено, що після початку повномасштабної війни в Україні багато громадян України були змушені покинути свої домівки і переїхати чи то в інші області України, чи взагалі в інші держави світу. Наголошено, що тимчасовий захист надається громадянам України автоматично на підставі підтвердження їхнього громадянства. Водночас статус тимчасового захисту відрізняється від статусу біженця, що передбачає складніші адміністративні процедури. Проте це не позбавляє права громадян України отримати статус біженців на загальних підставах. Більшість країн Європейського Союзу сформували позитивну міграційну політику щодо тимчасового захисту громадян України, які вимушено покинули свої домівки, тікаючи від війни. Серед країн ЄС Німеччина прийняла найбільше громадян України, надавши їм особливо сприятливі умови. Бундесрат Німеччини ухвалив постанову, якою продовжив тимчасовий захист українців до 2027 року. У Польщі тимчасовий захист, який дозволяє легально проживати, працювати й отримувати допомогу, продовжено до 4 березня 2026 року, проте умови отримання допомоги стають більш жорсткими. Зроблено висновок, що ставлення до мігрантів з України варіюється від країни до країни і залежить як від кількості біженців на душу населення у приймаючій державі, так і від інших чинників економічного, фінансового та соціального характеру. Найбільша кількість українських тимчасово переміщених осіб припадає на сусідні з Україною держави. Уряди держав-членів ЄС виходять з того, що частина переміщених осіб оселилася і, мабуть, планує залишитися в приймаючій країні, хоча багато хто хотів би повернутися на батьківщину. Розробляються заходи, спрямовані на більш повноцінну інтеграцію в приймаючу спільноту та сприяння тим, хто може бути корисним. Незважаючи на певне зниження, рівень підтримки українських переміщених осіб у Європі відносно високий. Водночас деякі країни починають вводити обмежувальні заходи, зокрема спостерігається посилення умов перебування й заохочення українців повернутися додому.

Ключові слова: права людини, захист прав людини, біженці, мігранти, притулок, тимчасовий захист, Директива про тимчасовий захист, право Європейського Союзу, міграційна політика, держави-члени Європейського Союзу, воєнний стан.

Cherniy Y.L. Migration policy of the European Union countries towards citizens of Ukraine in the context of the war in Ukraine: features of temporary protection.

The article analyzes the problems of temporary protection of Ukrainian citizens in the European Union. After the start of the full-scale war in Ukraine, many Ukrainian citizens were forced to leave their homes and move either to other countries in the world. Temporary protection is granted to Ukrainian citizens automatically on the basis of confirmation of their citizenship. The status of temporary protection differs from the status of a refugee, which involves more complex administrative procedures. However, this does not deprive Ukrainian citizens of the right to obtain refugee status on general grounds. Most EU countries have formed a positive migration policy regarding the temporary protection of Ukrainian citizens. Among EU countries, Germany has accepted the largest number of Ukrainian citizens, providing them with particularly favorable conditions. The German Bundesrat has adopted a resolution extending temporary protection for Ukrainians until 2027. In Poland, temporary protection has been extended until March 4, 2026, but the conditions for receiving benefits have become stricter. The attitude towards migrants from Ukraine varies from country to country and depends both on the number of refugees per capita in the host country and on other economic, financial and social factors. The largest number of Ukrainian temporarily displaced persons falls on the countries neighboring Ukraine. The governments

of the EU Member States assume that some of the displaced persons have settled and probably plan to remain in the host country, although many would like to return to their homeland. Measures are being developed to better integrate them into the host community and to assist those who can be useful. The level of support for Ukrainian displaced persons in Europe is relatively high. At the same time, some countries are starting to introduce restrictive measures, in particular, tightening the conditions of stay and encouraging Ukrainians to return home.

Key words: human rights, protection of human rights, refugees, migrants, asylum, temporary protection, Temporary Protection Directive, European Union law, migration policy, European Union Member States, martial law.

Постановка проблеми. Форми міграції і властиві їй особливості останнім часом зазнали значних змін з огляду на стрімку інтенсифікацію міжнародних відносин. 23 вересня 2020 року Європейська комісія ініціювала процес якісно нового реформування спільної європейської системи притулку, що свідчить про зміну парадигм європейської політики у сфері вимушеної міграції. У правовому аспекті Європейська комісія внесла пропозиції щодо прийняття відразу п'яти нових актів: Регламенту з управління у сфері притулку та міграції; Регламенту, який створює систему комплексної перевірки громадян третіх держав на зовнішніх кордонах; Регламенту, що встановлює загальні процедурні правила у сфері міжнародного захисту в Європейському Союзі (далі – ЄС); Регламенту про внесення змін до системи Eurodac; Регламенту, що регулює кризові ситуації та форс-мажори у сфері міграції і притулку. Більше того, подальшому розгляду і прийняттю все ще підлягають деякі законодавчі ініціативи Європейської комісії попередньої формації, які також увійшли до складу нового пакету реформованих актів правового регулювання вимушеної міграції до ЄС. Запропонована реформа політики ЄС у сфері вимушеної міграції значно трансформує механізм правового регулювання цієї галузі суспільних відносин.

Після початку повномасштабної війни в Україні багато громадян України були змушені покинути свої домівки і переїхати чи то в інші області України, чи взагалі в інші держави світу. Це спричинило проблеми і для самих українських біженців, і для урядів окремих держав, які приймають їх на своїй території та забезпечують фізичний і фінансовий тимчасовий захист. Тож, з огляду на перспективи України стати повноправним членом ЄС, комплексне вивчення заходів нормативно-правового й інституційного характеру, реалізованих у сучасних умовах війни в Україні з боку росії, а також аналіз і прогнозування потенційних наслідків дії актів у сфері тимчасового захисту громадян України, що сукупно становлять так званий міграційний пакт Європейського Союзу [1], набувають особливої актуальності в контексті оновленого політико-правового порядку денного ЄС щодо України.

Окрім того, накопичений європейський досвід правового забезпечення інтеграційної політики у сфері вимушеної міграції може вплинути на розвиток правового регулювання відповідних суспільних відносин у рамках спільних інтеграційних проєктів ЄС та України в частині інтеграції нашої держави в європейську спільноту. Створення такої збалансованої, узгодженої і взаємоприйнятної для всіх учасників політики тимчасового захисту уможливить істотне зниження потенційних міграційних ризиків і загроз для людей, а відтак і захищеність та стабільність, які необхідні для подальшого багатовекторного прогресивного розвитку інтеграційних проєктів Української держави.

Усе це обумовлює науковий і практичний інтерес до проблем у сфері міграційної політики, а також у сфері надання притулку й тимчасового захисту громадянам України в країнах ЄС, зважаючи на сучасні тенденції розвитку міграційного законодавства і європейської інтеграції зокрема.

Ступінь наукової розробки проблеми. Теоретико-методологічні проблеми міжнародної міграції й міграційної політики Європейського Союзу комплексно досліджували такі вітчизняні вчені, як Д. Баланюк, І. Іващук, М. Микієвич, С. Мосьондз, В. Олефір та ін. Серед зарубіжних дослідників сфери міграції й тимчасового захисту громадян у країнах ЄС варто виокремити С. Каррера, В. Чейла, К. Костелло, М. Моузуракиса та ін. У наукових працях згаданих авторів розглянуто основоположні засади розвитку міграційних процесів у Європі та в Україні зокрема. Предметом їхніх досліджень є також види міграції, особливості міграційної політики держав-членів ЄС й України. Проблеми, пов'язані з українськими мігрантами в країнах Європи, та політика останніх, спрямована на їх розв'язання, також висвітлені в науковій літературі. Особливий інтерес становить низка робіт вітчизняних дослідників, присвячених міграційній політиці окремих держав-членів ЄС. Однак більшість досліджень у згаданій сфері не враховують сучасних політичних, економічних і воєнних реалій, викликів і їхніх наслідків для громадян України, а отже, не формують належної політики у сфері тимчасового захисту крізь призму світових міграційних процесів.

Метою статті є аналіз проблем тимчасового захисту громадян України в Європейському Союзі крізь призму міграційної політики.

Виклад матеріалу. Останніми роками більшість країн світу зіткнулися з міграційними викликами. Принагідно зазначимо, що на офіційному сайті Європейської комісії (далі – ЄК) вимушена міграція визначається як міграційне переміщення, яке містить елемент примусу, враховуючи загрози життю і звичному життєвому укладу мігрантів, що виникають з причин природного чи техногенного характеру (наприклад, переміщення біженців і внутрішньо переміщених осіб та осіб, переміщених внаслідок природних чи екологічних катастроф, голоду або проєктів з розвитку, а також хімічних або ядерних катастроф) [2].

Дані Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (далі – УВКБ ООН) свідчать про кількість осіб, які виїхали до Європи після початку повномасштабної війни в Україні з боку рф. Зокрема, на жовтень 2024 року кількість українських переміщених осіб по всьому світу за межами України досягла 6 млн 752 тис., з них близько 600 тис. – поза європейським континентом [3]. Ще 3,7 млн зараховані УВКБ ООН до переміщених осіб усередині країни. Це найзначніша хвиля мігрантів у Європі з моменту закінчення Другої світової війни [4]. Загалом на кінець 2024 року від 4 до 4,5 млн українців оселилися на території країн ЄС, а також Швейцарії та Норвегії. За даними Агентства ЄС з питань притулку за 2023 рік, з початку війни тимчасовий захист у країнах Євросоюзу надано 4,3 млн українських біженців [5]. Однак такі факти не стовідсоткові, оскільки ситуація з переміщенням через митний кордон України постійно змінюється.

Подекуди держави-члени ЄС конкурують між собою за право прийому на своїй території українців [6]. З огляду на це, 4 березня 2022 року відповідно до ст. 5 Директиви 2001/55/ЄС (Директива про тимчасовий захист) було прийнято рішення Ради ЄС 2022/382 про тимчасовий захист українських переміщених осіб [7]. Такий механізм ЄС є тимчасовим для надання колективного захисту і зниження навантаження на національні системи надання притулку держав-членів ЄС. Проте українці можуть отримувати право на проживання в державі-члені ЄС на свій вибір, що відкриває доступ до житла, ринку праці, соціальних пільг, медичної допомоги й освіти.

Відзначимо, що в червні 2024 року тимчасовий статус для українців у ЄС було продовжено до 4 березня 2026 року, тобто загалом на чотири роки після його активації [8]. Тимчасовий захист надається громадянам України автоматично на підставі підтвердження їхнього громадянства. Вони повинні подати заяву на отримання посвідки на проживання в країні, у якій вони перебуватимуть. Водночас статус тимчасового захисту відрізняється від статусу біженця, що передбачає складніші адміністративні процедури. Проте це не позбавляє права громадян України отримати статус біженців на загальних підставах.

Принагідно зазначимо, що в міжнародному гуманітарному праві примусове переміщення цивільних осіб заборонено, і це становить військовий злочин під час міжнародних чи регіональних збройних конфліктів, окрім випадків, коли це потрібно для забезпечення безпеки таких осіб або продиктовано військово-стратегічною необхідністю [9]. Зокрема, повномасштабна агресія проти України створила нові виклики й загрози для країн: для України як жертви агресії; для країн ЄС, як держав, які надають тимчасовий притулок українським громадянам-втікачам від війни; для інших країн, які приймають у себе українських біженців [10, с. 5].

Згідно з висновком Виконавчого комітету УВКБ ООН № 32 (XXXII) 1981 року до «осіб, які шукають притулок», належать особи, які є біженцями відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 року та Протоколу до неї 1967 року, а також особи, які були змушені шукати притулок поза країнами свого походження чи постійного проживання через зовнішню агресію, окупацію, іноземне панування або події, які серйозно порушують громадський порядок у будь-якій частині або на всій території цих країн [11]. Зазначимо, що в цьому випадку йдеться не про визнання цих осіб біженцями *de jure*, а лише про фактичну відповідність їхньої життєвої ситуації та загальних ознак тим обставинам і критеріям, які створюють на універсальному рівні підстави для визнання за ними статусу біженців та надання їм відповідного міжнародного захисту. Основним критерієм зарахування індивідів чи груп до цієї категорії є їхній намір отримати міжнародний захист (статус біженця).

19 вересня 2016 року Генеральна Асамблея ООН ухвалила Нью-Йоркську декларацію про біженців та мігрантів, яка стала підґрунтям до затвердження Глобального договору про біженців у 2018 році [12]. У цій декларації виділено три блоки причин, які змушують великі групи людей до переміщення: економічний, політико-соціальний та екологічний.

Взагалі Директива ЄС про тимчасовий захист біженців створює загальні межі європейської політики в цій сфері, тоді як специфіка надання такого статусу українцям залежить від кожної країни Євросоюзу окремо. Наприклад, у Польщі, Естонії, Чехії, Словаччині і Болгарії в середньому приблизно на тисячу жителів на початку війни припадало 25 українських біженців [13]. Деякі країни мігранти з України використовували як транзитні. В Іспанії кількість мігрантів з України втричі перевищила їх кількість у Франції. Загалом же за абсолютними показниками лідирують Німеччина

і Польща. Так, на червень – липень 2024 року у Німеччині проживало 1 млн 190 тис. 225 біженців з України, у Польщі – 957 505 тис. [4].

Отже, серед країн ЄС Німеччина прийняла найбільше громадян України, надавши їм особливо сприятливі умови. Було вирішено, що з 1 червня 2022 року вони повинні отримувати не просто «допомогу біженця», а так зване загальногромадянське соціальне забезпечення, яке майже на 20 % вище від звичайних виплат мігрантам (502 євро на місяць на особу замість 410 євро). Окрім того, громадяни України від самого початку на тимчасовій основі наділялися окремим соціальним житлом, мали можливість відвідувати мовні курси та влаштовуватися на роботу [14].

Утім, на відміну від біженців з інших країн, більшість українських мігрантів – жінки, які часто прибувають до Німеччини з дітьми або літніми родичами, за якими потрібен догляд. За даними Євростату, дорослі жінки становлять майже половину одержувачів тимчасового захисту, а діти – близько третини, і переважна більшість цих неповнолітніх (78 %) молодші 14 років [15]. У такій ситуації Німеччина робить акцент на необхідності цілеспрямованих, диференційованих зусиль з боку уряду щодо інтеграції українців у трудові відносини, оскільки вони мають високий потенціал і багато хто хоче залишитися жити в цій країні надалі.

На цій підставі Бундесрат Німеччини ухвалив постанову, якою продовжив тимчасовий захист українців до 2027 року. Це рішення узгоджене з політикою ЄС і зберігає чинні права українців у Німеччині. Тепер усі українці, які мають дозвіл на проживання за § 24 Abs. 1 Aufenthaltsgesetz (Aufenthaltserlaubnis zum vorübergehenden Schutz), автоматично отримують продовження дії дозволу до 4 березня 2027 року. Це рішення узгоджене з постановою Ради ЄС від 25 червня 2024 року (Durchführungsbeschluss (EU) 2025/1460), якою тимчасовий захист було подовжено на рівні всього Європейського Союзу до тієї ж дати [16].

Продовження тимчасового захисту поширюється на: громадян України; членів їхніх сімей – відповідно до статей 2(1)-(2) Рішення (EU) 2022/382; осіб без громадянства (Staatenlose), які до 24 лютого 2022 року мали в Україні міжнародний або національний захист. Також під автоматичне продовження дозволів на проживання (§ 24 Abs. 1 AufenthG) до 4 березня 2027 року підпадають: особи без громадянства; громадяни інших третіх країн (Drittstaatsangehörige), які легально проживали в Україні станом на 24 лютого 2022 року та мали постійний дозвіл на проживання (dauerhafter Aufenthaltstitel). Це стосується тих, хто не може безпечно повернутися до своєї країни походження через війну [16].

Щодо Польщі, то станом на червень 2023 року тут проживало майже мільйон українських мігрантів, відповідно ця країна посіла перше місце в ЄС за їхнім прийомом на душу населення, з огляду на географічну, культурну, мовну близькість двох народів. Відповідно до Директиви ЄС про тимчасовий захист мігранти з України мають право на 90-денне перебування в країні без реєстрації й пошуку роботи. Окрім безкоштовної освіти для дітей, вони можуть отримувати інші пільги, зокрема допомогу на житло, на безкоштовний проїзд у громадському транспорті та медичне обслуговування (державне і приватне), а також щомісячну сімейну допомогу в розмірі 500 злотих (107 євро) [17].

Також варто згадати і про освітні процеси, у межах яких більшість українських дітей стали відвідувати польські школи і дитячі садочки. Випускники українських вишів успішно вступили до університетів Польщі. Для багатьох українських випускників вступ до Польщі після 11 класу став не лише можливістю здобути якісну освіту, а й шансом розпочати нове життя в європейській країні зі широкими перспективами. Польські університети відкривають двері перед молоддю, пропонуючи сучасну освіту, доступні умови вступу і навчання, а також дипломи, які визнають у більшості країн світу. Навіть без НМТ чи глибоких знань польської мови українські абітурієнти можуть розраховувати на вступ до обраного закладу вищої освіти та початок навчання вже з першого курсу [18]. Загалом, за оцінками аналітиків, українські біженці позитивно впливають на економіку Польщі, підживляючи ринок праці та стимулюючи економічне зростання.

Станом на 2025 рік українські біженці в Польщі перебувають у процесі змін щодо легального перебування й соціальної допомоги, які набувають чинності цього року з осені. Тимчасовий захист, який дозволяє легально проживати, працювати й отримувати допомогу, продовжено до 4 березня 2026 року, проте умови отримання допомоги стають більш жорсткими. Зокрема, виплати на дітей прив'язуються до професійної діяльності батьків та відвідування дітьми польських шкіл, а колективне проживання в притулках обмежено певними категоріями осіб.

Утім, незважаючи на позитивні тенденції міграційної політики європейських держав щодо українців, все ж таки є держави, які скептично до цього поставились. Так, у Словаччині набагато частіше негативно сприймають українських мігрантів [19]. Уряд Угорщини теж стурбований напливом українських біженців (хоча їх тут дуже мало). У цій країні обмежили можливість отримання безкоштовного житла для мігрантів з України. У серпні 2024 року вийшов указ уряду, за яким права на

безкоштовне житло позбавляються вихідці з України, які до війни не проживали в районах, безпосередньо прилеглих до території бойових дій [20].

Отже, ставлення до мігрантів з України варіюється від країни до країни і залежить як від кількості біженців на душу населення у приймаючій державі, так і від інших чинників економічного, фінансового та соціального характеру. Найбільша кількість українських тимчасово переміщених осіб припадає на сусідні з Україною держави. За абсолютними цифрами лідирує Німеччина, яка надала найкращі умови українцям, і Польща – зважаючи на географічну, історичну і культурну близькість.

Уряди держав-членів ЄС виходять з того, що частина переміщених осіб оселилася і, мабуть, планує залишитися в приймаючій країні, хоча багато хто хотів би повернутися на батьківщину. Розробляються заходи, спрямовані на більш повноцінну інтеграцію в приймаючу спільноту та сприяння тим, хто може бути корисним. Незважаючи на певне зниження, рівень підтримки українських переміщених осіб у Європі відносно високий. Водночас деякі країни починають вводити обмежувальні заходи, зокрема спостерігається посилення умов перебування й заохочення українців повернутися додому. Можна припустити, що частина українців, передусім наймолодші, освічені та працездатні особи, намагатиметься вписатися у вимоги країн, які їх приймають, легально працевлаштуватися й остаточно оселитися в країнах ЄС, а інша частина – намагатиметься повернутися додому. Розвиток цієї ситуації залежатиме від того, як швидко і на яких умовах буде завершено війну в Україні.

Висновки. Механізм тимчасового захисту громадян України, запроваджений Європейським Союзом у 2022 році, став унікальним прикладом колективного реагування на масштабну гуманітарну кризу. Застосування Директиви 2001/55/ЄС дозволило забезпечити швидкий та узгоджений доступ українців до території держав-членів, працевлаштування, освіти, соціальних та медичних послуг, що свідчить про високий рівень координації політик на наднаціональному рівні. Разом з тим, було встановлено низку системних проблем у реалізації політики тимчасового захисту. Серед них – нерівномірний розподіл міграційного навантаження між країнами ЄС, відмінності у правовому тлумаченні положень директиви, а також недостатня узгодженість інтеграційних заходів. В окремих державах-членах спостерігається перевантаження соціальних систем, що актуалізує питання справедливого розподілу відповідальності в межах Союзу. Отримані результати свідчать про необхідність подальшого вдосконалення європейської міграційної політики. Українська міграційна криза продемонструвала потребу у поєднанні гуманітарних підходів із довгостроковими інструментами соціально-економічної інтеграції. Таким чином, механізм тимчасового захисту українців виявив як сильні сторони європейської міграційної системи, так і напрямки, які потребують реформування. Розв'язання виявлених проблем потребує комплексного підходу, який би поєднував правову визначеність, ефективність управління міграційними процесами та дотримання принципів гуманізму і спільної відповідальності в рамках Європейського Союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Піґерт Б. Міграційний пакт: що означає нова політика ЄС щодо притулку? *DW*. 2024. 11 квіт. URL: <https://www.dw.com/uk/migracijnij-pakt-so-oznae-nova-politika-es-sodo-nadanna-pritulku2-a-68794336/a-68794336> (дата звернення: 25.10.2025).
2. Forced migration. Definition(s). *Official website of the European Union*. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/forced-migration_en (viewed on 10.02.2025).
3. Refugees from Ukraine recorded globally. *UNHCR*. 2024. October 15. URL: <https://data.unhcr.org> (viewed on 25.10.2025).
4. Ukraine: Over 6 Million Refugees Spread Across Europe. *United Nations*. 2024. September 11. URL: <https://unric.org/en/ukraine-over-6-million-refugees-spread-across-europe/> (viewed on 25.10.2025).
5. Asylum Report 2024. *EUAA*. 2024. June 14. URL: <https://euaa.europa.eu/publications/asylum-report-2024> (viewed on 25.10.2025).
6. Krzysztozek A. Le gouvernement polonais répond aux critiques sur sa politique d'asile. *Euractiv*. 2024. December 20. URL: <https://www.euractiv.fr/section/immigration/news/legouvernement-polonais-repond-aux-critiques-sur-sa-politique-dasile/> (viewed on 25.10.2025).
7. Temporary protection for displaced persons from Ukraine. *European Union Agency for Asylum*. URL: <https://euaa.europa.eu/search?searchapifulltext=EU+special+directive+for+the+refugees+from+Ukraine> (viewed on 25.10.2025).
8. Palacin H. Les réfugiés ukrainiens dans les Etats membres de l'Union européenne. *Toute l'Europe*. 2024. 6 août. URL: <https://www.touteleurope.eu/l-ue-dans-le-monde/carteles-refugies-ukrainiens-dans-les-etats-membres-de-l-union-europeenne/> (viewed on 25.10.2025).

9. Glossary on Migration. International Organization for Migration, 2019. P. 56. URL: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf (viewed on 25.10.2025).
10. Вплив міграційних процесів на перебіг повоєнного відновлення України, міграційну політику ЄС та країн східного партнерства / за ред. Ю. Якименка; Центр Разумкова. Київ, 2023. 265 с. URL: № 32 (XXXII) від 24.04.1981. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_357#Text (дата звернення: 25.10.2025).
11. Висновок Виконавчого комітету Управління Верховного комісара ООН у справах біженців № 32 (XXXII) від 24.04.1981. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_357#Text (дата звернення: 25.10.2025).
12. New York Declaration for Refugees and Migrants adopted by all Member States at historic UN Summit, 19 September 2016. URL: https://refugeesmigrants.un.org/sites/default/files/un_press_release_-_new_york_declaration_-_19_september_2016.pdf (viewed on 25.10.2025).
13. Pironon V., Sarla F. Tous ceux qui vivent ici doivent s'intégrer dans la société: la Pologne durcit les conditions de vie des réfugiés ukrainiens. *Franceinfo*. 2024. 15 septembre. URL: https://www.francetvinfo.fr/replay-radio/le-choix-franceinfo/reportage-tous-ceux-qui-vivent-icidoivent-s-integrer-dans-la-societe-la-pologne-durcit-les-conditions-de-vie-des-refugiesukrainiens_6766549.html (viewed on 25.10.2025).
14. Arrival: Important information for refugees from Ukraine. The Governing Mayor of Berlin. URL: <https://www.berlin.de/ukraine/en/arrive/> (viewed on 25.10.2025).
15. Guerre en Ukraine: Quels sont les pays qui accueillent le plus de réfugiés ukrainiens? *20 Minutes avec AFP*. 2024. 25 juin. URL: <https://www.20minutes.fr/monde/4097973-20240625-guerre-ukraine-pays-accueillent-plus-refugies-ukrainiens> (viewed on 25.10.2025).
16. Німеччина продовжила тимчасовий захист українців до 4 березня 2027 року: деталі. *Visit Ukraine. Блог*. 2025. 20 жовт. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/7120/germany-has-extended-temporary-protection-for-ukrainians-until-march-4-2027-details#shho-ce-oznacaje> (дата звернення: 25.10.2025).
17. Krzysztozek A. Les États de l'UE se font concurrence pour attirer les travailleurs ukrainiens. *Euractiv*. 2023. 17 février. URL: <https://www.euractiv.fr/section/migrations/news/les-etats-de-lue-se-font-concurrence-pour-attirer-les-travailleurs-ukrainiens/> (viewed on 25.10.2025).
18. Польща чекає: вища освіта для українських випускників. *Волинська служба новин*. 2025. 21 трав. URL: <https://vsn.ua/news/polscha-chekaje-vischa-osvita-dlya-ukrayinskih-vipusknikiv-62823> (дата звернення: 25.10.2025).
19. Hudec M. Groupe de Visegrad: La Slovaquie est le pays le plus opposé aux réfugiés ukrainiens. *Euractiv*. 2022. 14 décembre. URL: <https://www.euractiv.fr/section/international/news/groupe-de-visegrad-la-slovaquie-est-le-pays-le-plus-oppose-aux-refugies-ukrainiens> (viewed on 25.10.2025).
20. Hongrie: risque d'expulsion pour des milliers de réfugiés ukrainiens. *TV5MONDE*. 22.08.2024. URL: <https://information.tv5monde.com/international/hongrie-risque-dexpulsion-pour-des-milliers-de-refugies-ukrainiens-2736931> (viewed on 25.10.2025).